

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrek. Cena mu je
3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za
Ameriko in druge tuje države 6 K).
— Pomembne številke se prodajajo
po 10 vinarjev.

S prilogama:
„Naš kmečki dom“ in „Naša gospodinja“.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu
„Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva
ulica. Naročnina, reklamacije in in-
serati pa: Upravištvu „Domoljuba“.
— Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 13.

V Ljubljani, dne 26. marca 1914.

Leto XXVII.

Pomenek s krčmarjem in mesarjem.

Treba se je pomeniti s krčmarji in mesarji. Večina teh mož v naši deželi je liberalna. Pravzaprav lahko rečemo, da bi ne bilo na kmetih liberalcev, ko bi se ne kuhalo dan za dnem po liberalnih krčmah liberalno žaganje in belilo s smolo, ki jo cedijo iz sebe liberalni časopisi. Če bi šlo po volji liberalnih krčmarjev, bi bila naša stranka že zdavnaj zadušena, pobita, uničena. Gnojnico, ki jo v velikem pridelujejo liberalni listi, razvaža liberalni krčmar v samokolnici in oškropi ž njo, kdor se mu približa. To je bilo vedno tako in seveda tudi zdaj, ko so se zvišale deželne doklade. Ko bi kaj pomagalo, bi rekli liberalnemu gostilničarju, ki vpije, da mora zvišati ceno vinu za 16 ali še več vinarjev pri litru, in mesarju, ki se dere, da bo prišel na beraško palico, če zavoljo zvišanih doklad ne zviša cene mesu pri kili za dvajset vinarjev: **Prijatelj, ne laži!** Toda tega opomina se ne bo držal. Treba ga je prijeti na trdo in ne izpustiti, dokler ne bo utihnil, ker do tega, da bo liberalec dal resnici čast in preklical svojo laž, ga nihče ne pripravi.

Ali ne veš, preljudi liberalni krčmar, da je država zase pobrala vse davke in da deželam ne pusti nobenega drugega količkaj vrednega davka, kakor naklado na pivo — pa le do izmere 4 K od hl! —, ki jo pa misli tudi podržaviti? Ali ti je znano, da vsled tega dežele ne morejo drugače pokriti svojih stroškov, kar jih ne pokrijejo z lastnimi dohodki in z državnimi prispevki, kakor z nakladami na direktne davke in na užitnino?

Tega ne moreš tajiti. Zato te pa

vprašam dalje: Ali se ti zdi pravično, da bi se deželne naklade naložile samo na direktne davke? Pogled malo krog sebe: občinska bremena nosi v ogromni večini samo grunt, hiša in obrt s prihodninskim davkom. To, kar pa občina naredi, koristi vsem, tudi tistim, kateri ne plačajo nobenih občinskih doklad. Pojdi po deželi in potrčaj na občinske urade, pa boš našel, da znašajo občinske doklade splošno nad 60 od sto, marsikje do sto in še daleč čez. Vzemi posebej še kmeta in sploh lastnika nepremičnega posestva. Morda ti je znano, da mora plačati prepisnino od cele vrednosti, tudi od tiste, katere ni, ker je dolg na nji, in vrh tega še zapuščinsko pristojbino?

Ker to vse razumeš, želim le še, da presodiš, komu koristi vse to, kar dežela dela. Ali ceste in vodovodi koristijo samo tistim, kateri plačujejo doklade od direktnih davkov? Ali so šole samo za kmete in obrtnike? In bolnišnice, hiralnice, blaznica? Morda se ti je posvetilo toliko v glavi, da zdaj spoznaš, kako krivično bi bilo, ko bi se poleg tega, da za občine domala vsa bremena nosi grunt in hiša, še deželni dohodek iskal samo v nakladah na direktne davke. Vsi tisti, kateri plačujejo samo dohodninski davek, ne odrajujejo deželi nobenega vinarja doklad na davke. Te in vse druge, ki nimajo nobenih direktnih davkov, ki pa vsi uživajo to, kar je narejenega z deželnim denarjem, je mogoče zgrabiti samo z doklado na užitnino.

Prebrisan si in porečeš: Zakaj pa na samo užitnino, zakaj ne tudi na druge indirektno davke — na tobak, loterijo, sladkor, štemplje? Prav imaš, toda država teh reči ne da iz rok in ne dovoli deželam drugega indirektnega davka, kakor užitnino, da se nanjo nalože deželne doklade. Država dobiva iz

indirektnih davkov skoro štirikrat toliko kakor iz direktnih. Ona pritegne torej zase v znatni meri tudi tiste, katerim ne more naložiti nobenega direktnega davka. Naša dežela je pa doslej dobivala iz direktnih davkov vsled 40% doklade 1.600.000 kron; iz doklad na užitnino pa krog 470.000 K na leto; torej iz direktnih davkov nad trikrat več. Če prištejemo še naklado na pivo krog 500.000 K in državni prispevek na žganje, potem dobimo, da so deželni dohodki iz direktnih davkov domala enaki dohodkom iz indirektnih.

Naklada na užitnino je torej upravičena, ker ne gre vseh bremen naložiti gruntu, hiši, obrtu. Obenem je pa ta naklada taka, da jo za vino lahko plačaš ali ne. Bajte ne moreš skriti, noben kosček sveta ne ostane nezapisan davčni oblasti; vino pa piješ ali pa ne. Tvoja volja! Še nekaj! Zakaj je Ljubljana bolj zadeta pri nakladi na užitnino, ti bo morda jasno iz tega, kar sva se že dogovorila. V Ljubljani je prav posebno veliko ljudi, ki ne plačujejo nobenih doklad iz direktnih davkov, dasi Ljubljana sama največ uživa od dežele: tam so vsi uradi, tam najboljše urejene šole, bolnišnice, hiralnice in sploh dobrodelni zavodi. Kjer so dobrote, tam morajo biti tudi bremena.

Zdaj pa prideva do poglobitve reči: Preljudi krčmar, znano ti je, da znaša državna naklada navino 5 K 94 v na hl, torej 5-94 v na l. Deželna doklada je znašala doslej 40 odst., torej 2-376 K na hl ali 2-376 v na l. Da je bilo treba zvišati tudi to doklado, ker so se vse doklade na direktne davke zvišale in ker znašajo na Koroškem, Goriškem in v Dalmaciji te doklade že več let 120 do 125 odstotkov — dokladi na Goriškem in v Dalmaciji, ki obe živita od vina, pričati, da ta doklada vinstvu prav nič ne škoduje —, te vprašam, kaj bi bil ti

naredil, ko bi bila dežela zvišala deželno doklado na vino na primer samo za 40 odstotkov?

Molčiš! Ker nočeš ti, ti povem jaz: Ti bi bil kričal, kakor danes in bi bil zvišal četrto vina za dva vinarja, tako gotovo, kakor gotovo si znan kot dober in prebrisau računar. To se pravi po domače: naj bi se bila vzdignila doklada kakorkoli, vino bi bilo liter 8 vinarjev dražje in čim manjše bi bile doklade, tem več bi profitiral tvoj žep. Doklade pa se ne nalagajo za krčmarje, ampak za deželo. Zato je bilo treba doklade tako zvišati, da povisek res pride v deželno, ne pa v krčmarjevo kaso.

Zdaj pa svinčnik v roko in računaj, koliko bi se morala zvišati deželna naklada na užitnino, da bi tvoj krčmarški povisek vinske cene — to je 8 vin. pri litru — prišel res v deželno kaso? Kajne, morala bi se zvišati od 40 odstotkov na 147 od sto. Zvišala se je pa na 145 odstotkov; to se pravi: ti, krčmar izven Ljubljane boš imel pri hektolitru vina vsled deželne doklade, ker ga boš prodajal za 2 vinarja četrto dražje, 1.763 K dobička. Praska se za ušesi in nekam v stran pogleduješ. Zdi se mi, da te je nekoliko sram, ker si tako robantil nad novo naklado. Bodi pаметen in ne laži dalje, ker laž ima tudi za te kratke noge. V krčmi gre denar rad iz žepa, in liberalni krčmar, si znaš pomagati na vse načine, da gre še rajše. Ali je kaj napačnega, če brez tvoje škode pride tudi nekaj zapitega denarja deželi v prid?

Z mesarjem bova hitreje pri kraju. Vsi, najbolj pa mesarji sami, vedo da grede cene mesu brž kvišku, če se količkaj vzdignejo cene živine, da pa ostanejo, kakršne so bile, ko cene živini padajo. Mesarjeve naklade na meso so precej velike. Vsled zvišane deželne naklade bo mesarju prišlo pri kill mesa krog 1 vinar (v Ljubljani do 2 vin.) zviška. To se pri mesarju niti poznati ne sme in kar brez ovinkov imenujemo mesarja, ki bi zavoljo deželnih naklad zvišal ceno mesu, oderuha. Uprite se mu!

Na ministrskih sedežih sede sleparji.

Na Francoskem se je zgodil pretekli ponedeljek silno grd zločin. Žena finančnega ministra Caillauxa je prišla ob 5. uri popoldne v uredništvo lista »Figaro« in tam glavnega urednika Calmette ustrelila. Ženo so zaprli, Calmetta pa umirajočega prenesli v bolnišnico, kjer je z besedami: »Storil sem svojo dolžnost« — umrl.

Kako je prišlo do tega umazanega zločina? Calmette je bil vesten, izobražen, pošten in velenadarjen urednik. V svojem listu se je boril zoper framasonske sleparje in propalice, ki uganjajo pod larvo svobode na Francoskem največje krutosti

in najhujša nasilstva. Dva taka sleparja sta bila tudi finančni minister Caillaux in pa minister mornarice Monis. Ta dva sta ukazala največjemu in najvišjemu sodnemu uradniku v Franciji, generalnemu pravdniku Fabretu, da je rešil obsodbe in spustil enega največjih francoskih sleparjev, nekega Rochetta, na svobodo.

Ta Rochette je izdajal denarne papirje in delnice, češ da bodo ljudje deležni dobičkov iz njegovih rudnikov in tovarn, ki dobro gredo. Ko je za milijone teh papirjev prodal, se je izkazalo, da ni ne rudnikov, ne tovarn. Rochette je spravil v žep milijone, ljudje so imeli pa v rokah ničvredne papirje. Ta lopov je spravil na beraško palico na tisoče ubogih ljudi. In namesto, da bi ga zaprli, sta mu pa zgoraj omenjena ministra držala roko in ga rešila ječe. Iz tega sledi čisto jasno, da sta bila sama s tem sleparjem v zvezi. Pa tudi drugače sta ta dva ministra basala svoje žepce.

Urednik »Figara«, Calmette, je vedel za te stvari in jih je začel na dan spravljati, da bi pokazal ta dva sleparja v pravi podobi. Ženo finančnega ministra pa je ta reč tako zvezila, da je šla in ga ustrelila.

Vsi francoski listi slave v lepih besedah pokojnega urednika in ga slikajo kot mučenika in junaka, ki se je boril, da bi zmagala poštenost med francoskim ljudstvom in izginili sleparji.

Umrlemu uredniku so napravili krasen pogreb, katerega se je udeležilo več bivših ministrov. Po pogrebu so nastale v Parizu velike demonstracije pred vladno hišo, pred ječo, v kateri je zaprta morilka in pred hišo finančnega ministra. Velikanska množica je vpila: »Doli z morilci, doli s sleparji!«

Tudi v parlamentu je prišlo do velikih nemirov, kjer so poslanci s pismi dokazali, kako sleparji sede na ministrskih sedežih. Finančni minister in mornariški minister sta morala takoj pobrati šila in kopita! Na Francoskem pa jasno govore, da bo treba zopet kakega cesarja, ki bo pognal te sleparje in lopove, ki sedaj Francijo tlačijo in sleparijo. Pri teh sleparijah je pa pomagal tudi glavar francoskih socialnih demokratov, poslanec Jaures. Ta ima precej zaslug pri tem, da so sleparja Rochetta spustili. In tako je pomagal general delavske stranke, da je ušel eden največjih škodljivcev francoskega delavstva, ki je francoskim delavcem požrl milijone.

Francija, dežela svobode, je postala dežela največjih političnih sleparjev, propalic in koristolovcev. Liberalci so uničili na Francoskem cerkev, vero, pravost in vsako poštenost. Njih cvetje gre v klasje. Na vrh vihajajo sedaj največji in najbolj prebrisani sleparji!

Finančni minister je imel že tri žene. Od prvih dveh se je ločil, pa še žive. Njegova žena, morilka, ima pa dva moža. Prvi še živi. Tako je, kjer ni zvestobe, kjer ni vere!

Političen pregled

POLJSKE DEMONSTRACIJE V CERKVI

V Berlinu je blizu 80.000 Poljakov. Imajo v moabitski cerkvi svojo mašo in tudi svojega duhovnika, ki jim pridiguje v domačem jeziku. Preteklo nedeljo so pripeljali poljski stariši blizu 35 svojih otrok v cerkev k prvemu sv. obhajilu in zahtevali, da se otrokom podeli prvo sveto obhajilo skupno in s poljsko pridigo. Otroci so se vsedli v klopi ob 9. uri in mirno čakali. Duhovniki, benediktinci, ki so nastavljeni pri cerkvi, niso hoteli otrokom podeliti prvega sv. obhajila, ker jih ni pripravljaj na prejem duhovnik, ampak neki poljski delavec, katerega so Poljaki za to najeli. Ko je stopil kurat Hekesfeld na prižnico in to Poljakom povedal in jih pozval, naj se iz klopi umaknejo, ker se bo pričela velika šolska maša, je nastalo po cerkvi velikansko vpitje in kričanje. Ker ni hotelo biti konca nemiru, je zasedlo cerkev 56 policajev. Policijski poročnik je nato pozval trikrat Poljake, naj se umaknejo. Poljaki so odgovorili na ta poziv s petjem narodnih pesmi. Nato je pričela policija s silo izganjati otroke in stariše. Poljaki so se nato oklenili spovednic, klopi, oltarjev, se vrgli na tla in vpili: Rajši umrjemo v cerkvi, mi tudi plačujemo cerkvene davke! — Policija je cerkev izpraznila in jo zaprla.

Poljaki sicer niso prav ravnali, ker se niso držali cerkvenih predpisov, ki določijo, da mora otroke na sprejem sv. zakramentov pripravljati katoliški duhovnik. Prav pa tudi ni, da se ne pusti v nemški državi, da bi Poljaki Boga častili v svojem materinem jeziku.

RUSIJA PLETE VRV OKOLI AVSTRJE.

Ruska vlada je sklenila, da mora imeti rusko carstvo več vojakov kakor vse evropske države. V mirnem stanju bo imela Rusija po sedanjih načrtih 1.700.000 vojakov pod orožjem. Poleg tega delajo na to, da bosta srbski in rum. prestolonaslednik vzela vsak eno carjevo hčerko za ženo, tako da bosta srbski rum. dvor zvezana tudi po krvi z ruskim dvorom in ne samo po orožju. Nam Avstrijcem se torej bližajo hudi časi; od vseh strani bomo kmalu obdani od sovražnikov. Avstrijci imamo veliko sovražnikov in nobenega prijatelja.

NA IRSKEM VSTAJA KRAVA ZORA.

Irci, eden najbolj katoliških narodov na svetu, dobe svoj lasten parlament! Svojih poslancev ne bodo več pošiljali v London na Angleško, ampak v Dublin, glavno mesto irskega naroda. Tako je sklenila londonska zbornica že tretjič.

Irci so se blizu 400 let borili za svojo vero in za svoj narod. Irci so narod trpljenja. Angleži so jim vzeli zemljo, so jim vzeli kruh, jih stradali, metali v ječo, vse zastonj. Ircu bi preje iztrgali živemu srce iz prsi ali njegove katoliške vere nikdar. Na stotisoče so jih pomorili angleški vladarji; v Ameriko se jih je izselilo na mili-

jone in milijone. Hiše so razpadale v prah, na zidovih je rasel mah in bršlin. Irske matere so hodile s svojimi otroci kakor živi mrličji po irski zemlji sestradane! Ali ne meč, ne kri, ne lakota, ne bič, ne smrt, njihove vere jim niso mogli vzeti.

400 let trpljenja, 400 let lakote, solzá in boja! In danes jim vstaja svoboda. Irski narod bo zopet svoboden in prost, bo zopet pel svojo domačo pesem in obdeloval zopet svojo zemljo. Še živi Bog in še živi pravica in Bog jo maščuje. Iz grehov kljuje življenjske in iz trpljenja raste svoboda!

Na irskem otoku pa živi v pokrajini Ulster par stotisoč Anglikancev, največ veleposestnikov in tlačiteljev irskega ljudstva. Tudi ti pridejo po novi postavi v irski parlament in tudi ti pridejo pod novo vlado. Njihova vera in njihove pravice pa so tako zasužnjene, da jim ne more novi parlament niti trohice vzeti. Kljub temu se branijo novega parlamenta in se zbirajo na oborožen odpor. Vsi so oboroženi in razpolagajo z armado 100.000 mož. Angleška vlada hoče upor zadušiti. Že se vozijo angleški vojaki na Irsko in najbrže se bo začela v kratkem velika meščanska vojska. V kratkem bo padla odločitev.

Taki so bili in bodo vedno svobodomiselnici! Svobodo zase, za druge verige! 400 let so zdihovali Irci in delali tlako oholemu Anglikancu; danes, ko jim vstaja svoboda, jim jo hoče svobodomiselnim Anglikancem vzeti! Katoličan je moral biti za hlapca Anglikancu 400 let in moral prenašati krivično gospodstvo Anglikanca; Anglikanec pa noče pravične vlade katoliške niti priznati!

Listek

Božja roka.

Prevajal: Španski spisal P. Luis Coloma.
Prevajal Akim Ezafovič.

Digitus Dei est hic.
(To je prst božji.)

1.

V mali vasi je bil nemir; moške so prišli hitro in prej kot navadno z dela domov, odložili orodje in hiteli v gručah v gostilno Mal Alme. Tudi ženske so prišle ter se zbirale pred gostilno in obirale vaščane, vse od prvega do zadnjega. Na koncu vasi pri napol razpali hiši don Juana »brezobličnega« je stalo privezано pri zidu lepo črno žrebe, z uzdo v gobcu in sedlom na hrbtu, kakršno so imeli navadno kravji pastirji in ki je bilo zadaj odpeto; spredaj je tičalo nekaj samokresov in na desni strani je bila privezana dolga dvocevka. Kopicca otrok je stala okrog lepe živali, ki je nepotrpežljivo kopala s kopitom zemljo, kakor bi se hotela oprostiti vezi, ki so jo oropale prostosti. Poleg žrebeta je bil privezan mršav, košččen konj, kakršne jezdijo v Andaluziji kupčevalci z živino. Stal je mirno, kakor bi ga nič ne brigalo, kaj se godi okrog njega in je tako dajal lep

zgled svojemu mlademu sosedu.

»Lopijillo je prišel!« so govorili moške skrivnostno, skoro boječe; boječe ženske so pa pristavile:

»Vrag ga vzemi! . . . Kaj ni več Boga, da bi ga kaznoval?!«

V zadnji vaški hiši, od drugih ločeni z nekaj melonami, je stal rejen mož, s hrbtom naslonjen na figovo drevo; okrog katerega se je ovijala stara vinska trta, z onim zaupanjem, s kakršnim ovija otrok vrat ljubljene dedka. Tolkel je mehanično s tanko palčico po hlačah, kakor bi hotel iztrepati prah, v resnici pa, da bi skrtil nevoljo, ki se je kazala na tolstem obličju. Na pragu je stala ženska veselega obraza in živahnih oči. Pod pazduho je imela možev klobuk in pletla nekako mrzlično, razburjeno belo nogovico.

»Rečem ti, da ne pojdeš, Juan Antonijo!« je rekla razdraženo. »Ta don Juan, ki se mu naslov »don« poda tako kakor tebi škofovska kapa ali pa kravi sedlo, in pa ta Mal Alma te bosta spravila ob vse. Kaj te pa vse to briga — ne kuhaj vendar, česar ne moreš jesti!«

»Kaj me to briga?« je vprašal Juan Antonijo. »Glej, kadar pride vrsta na nas, se boš tega že veselila, ker mi je don Juan obljubil ono pristavo, ki meji na moje posestvo. In kako lepo žito raste tam! Vsak klas je tak kot hrast in vsako zrno kakor moja pest. Videla boš, da nas to reši vse nevarnosti, čeprav že držijo nož na našem vratu.«

»Gospod Jezus Kristus nazareški, naš patron, nas varuj!« je zaklicala žena. »Če ti je ta don Juan ali don Mengue obljubil, pojdi k vodnjaku in si naredi črto v vodo, da ga ne pozabiš prijeti za dano besedo. Kajti kakor hitro spleza sam na drevo, potegne lestvo za seboj in še varovati se boš moral, da ne bo rezal iz tvoje kože jermenov.«

»Torej hočeš besede našega Gospoda, ki je dejal: V potu svojega obraza boš jedel svoj kruh, postaviti na laž? Bog, kak nezmisel!«

»Glej, Juan, če se mi reveži potimo na zunaj, se potijo bogataši na znotraj. Kaj ne vidiš, da večinj diši med kakor strup in da vedno pogledujejo nazaj, ker se boje za svoje imetje. In zakaj pravzaprav so na svetu reveži in bogatini, če ne zato, da drug drugemu pomagamo v nebesa? Bogatini plačajo vstopnino z darovi, mi reveži pa s svojo potrpežljivostjo — in če ima kak bogatin v prsih kamen namesto srca, se bo zaradi tega sam zagovarjal in sam pokoril. Kajti je Bog, je smrt, je sodba, je pekel in so nebesa! Torej, Juan, pri ranah Kristovih, nikar ne hodi v hišo tega don Juana, kjer ti bodo polnili glavo z neumnostmi in srce z žolčem, ko nisi poslušal nobenega drugega kakor gospoda župnika!«

»Saj sem ti že povedal, Katalina, da sem obljubil, da pridem; bika primemo za rogove, človeka pa za besede!«

»Če je pa beseda taka, da ti zavezuje vrv okrog vratu! Če ta beseda . . .«

Naprej ni izgovorila, kajti izza vogala je prišel Mal Alma, človek s širokim obrazom, kakor obraz lovskega psa, na katerega so padali dolgi sivi lasje. Prišlec je pogledal moške in žene, ki so se zbrali na cesti in je rekel z rezkim glasom, kakor glas piščalke razglašeni orgel:

»Očka, pojdiva, čas je že.«

Katalina je stopila pred svojega moža in rekla:

»Ta danes ne pojde nikamor, Mal Alma; lahko greste, odkoder ste prišli!«

Mal Alma je stopil dva koraka naprej, prekrižal roki na hrbtu in rekel mirno:

»Za vraga, kako govorite, Katalina; prav kakor klepetec!«

Stopil je k Juan Antoniju, ki je še vedno držal palčico v roki in mu rekel z gotovostjo strelca, ki zna zadeti v živo:

»Menda vam ne bo ukazovala ženska, kam smete iti in kam ne, očka! To ste figa-mož!«

»Kaj?« je zaklical Antonijo ponosno, ki ni mogel prénesti — kakor vsi slabiči ne — da ga kdo spominja njegove slabosti; iztrgal je Katalini klobuk in se obrnil, ne da bi zinil besedice — proti vasi.

Zviti Mal Alma je šel za njim in rekel Katalini s poudarkom:

»Če se bojite, da se vaš mož izgubi, vam tudi lahko preskrbim vstopnico!«

»Pojdite brž, pojdite in ne prikažite se več!« je odgovorila Katalina jezno.

Mal Alma se je sarkastično zasmeljal in odšel pojoč:

»Štiristo (žensk) bab,
šeststo papig
delajo hrup
za tisoč vragov!«

Te besede so Katalino tako razjezile, da je odšla s praga in zaloputnila vrata, tako da je mačka prestrašena zbežala na streho in so se kokoši boječe razkropile. Petelin jih je miril po latinsko z zategnjenim: propterea quod stopil dva koraka naprej in ustavil, privzdignil eno nogo, stegnil vrat in zapel: Caveant conzules!

2.

Noč je nastopila in gruča fantastičnih senc se je začela pomikati po vasi; vaščani so prihajali drug za drugim iz Mal Almове krčme, kakor podgane iz svojih umazanih gnezid in izginjali v hiši don Juana »brezobraznega«, kakor bi se bali, da jih vidi kak vohun. Bil je približno 50 mož v ozki in nizki sobi, ki so jo povečali na ta način, da so odstranili raztrgano preprogo, ki je ločila sobo od konjskega hleva, in tu v zaduhlem zraku, pomešanem s tobakovim dimom, v strahu pred velikimi nevarnostmi in v pričakovanju velikih dogodkov, so se pripravljali, da sprejmejo dostojno Lopijillo, slavnega mestnega demagoga, ki ga jim bo predstavil don Juan, vaški demagog-pomagač.

Važne reči so pripovedovali ljudje. Pravili so, da je prišla ura odločnega nastopa, da ima Lopijillo pri sebi ukaz na splošen upor in da je ta noč zadnja, ko spijo bogataši mirno v svojih palačah. Mal Alma je prinesel ljudem vrč vina, pri katerem so kmalu pozabili na ves strah in postajali vedno zgovornejši.

Fecundi callices quem non fecere disertum? (Koga niso naredile polne čaše zgovornega?)

Nato je stopil na stare jasli mož, ki se je komaj mogel imenovati človek. Na glavi je imel velikansk klobuk s širokimi krajevci, ki so mu segali do očes; pod klobukom so se bleščala velika očala z zelenimi šipami in vse skupaj je bilo obrobljeno z dolgo, črno, skrajno zanemarjeno brado, iz katere se je videl le gorostasen rdeč nos, ki je naznanjal — kakor grobni napis: »tu počiva obraz«. To je bil slavni vaški demagog, ki so ga v mestu imenovali »Neznanca«, v vasi pa don Juana »brezobraznega«, ker se ni videlo njegovega obraza. V vsakem vremenu je oblačil mnogo preveliko in vso zakrpano suktnjo in v njene velike žepe je mehanično vtaknil roki, kadar mu je pri govoru zmanjkalo besedi, kakor bi imel notri koš dobrih misli; potegnil jih je kmalu zopet iz žepa — pa rešilne misli le ni privlekel iz njega — ampak navadno grdo zaklel, kakor bi hotel s tem posebno poudariti, kar je povedal. Za njim je stopil na jasli Lopijillo, mestni demagog, v vsej svoji revolucionarni slavi, za njim pa njegov zvesti spremljevalec v gamašnjah in vozniški suktnji, vihteč v roki veliko krvavo-rdečo zastavo. (Konec prih.)

Petstoletnica slovenske kmečke pravice.

V sredo, 18. sušca 1914 je preteklo 500 let, odkar je bil koroški vojvoda Ernst Železni zadnjikrat slovesno v slovenskem jeziku vmeščen za vladarja slovenskega Korotana. Četrto nedeljo v postu l. 1414. se je vršil pod krnskim gradom zadnjikrat zgodovinski prizor, ki je mejnik v zgodovini Slovencev, osobito v zgodovini koroških Slovencev. Obred se je vršil sledeče: Na gosposvetski prestol, takozvani »knežji kamen«, se je vsedel priprost kmet. V spremstvu dvorjanov in mnogoštevilnih služabnikov se mu je približal vojvoda, bodoči vladar dežele. V roki je nosil pastirsko palico. Kmetu je prisegel, v slovenskem jeziku, da bo vsikdar le pravico ljubil in v znak, da bo zdaj on gospodar dežele, podaril mu je iskrega konja in mladega bika. Ljudstvo je nato spremljajoč kneza v slovesnem sprevodu prepevalo slovenske narodne pesmi, hvaleč Boga, da ima zopet varuha in vladarja. Večjega pomena pa, kakor obred sam, je njegov pravni pomen. Izmed vseh avstrijskih, najbrže izmed vseh evropskih narodov, se edini Slovenci moremo ponašati, da so naši praded-

je na Koroškem nastavljali in zaprisegali svoje vladarje po narodno-kmečkem običaju in v našem slovenskem jeziku. Od kedaj izvira ta-le lepi običaj, ni doznano. Nekateri zgodovinarji ga pripisujejo koroškemu vojvodu Jngu. Zgodovinsko dejstvo je, da so izza najstarejše slovenske prošlosti do 15. stoletja pri krnskem gradu na Gosposvetskem polju naši slovenski predniki ustoličevali svoje kneze v slovenskem jeziku. Na ta način ustoličeni knez je postal pravi slovenski vladar, ki je celo pred cesarjem in kraljem govoril v uradnih stvareh slovenski. Ta lepi spomin bodo obhajali letos vsi Slovenci z raznimi slavnostmi in se utrjevali v narodni zavesti.

Dom in svet.

Deželne naklade in liberalci. Dr. Tavčar je dejal na shodu v Kranju dne 11. marca: »Deželni zbor hoče škodovati mestom. Nikakor ne gre, da bi kmet živel na stroške meščanov.« Iz teh besedi je čisto jasno, da je voditelj liberalne stranke zelo hud, ker deželni očetje kmete varjejo. Ali tega liberalni kmetje še ne razumejo, ker caplja jo za liberalno stranko?

Avstrijski rekruti. Cesar je odredil, da se bo letos potrdilo na novo k vojakom 165.100 mož. Na Avstrijo jih odpade 94 tisoč 694, na Ogrsko pa 70.406.

Štrajk mladine v Ljubljani. Na ljubljanskih srednjih šolah so preteklo sredo in petek stopili študentje v štrajk. Ker jim šolska oblast ni dovolila, da bi praznovali 500letnico ustoličenja koroških vojvod na Gospe Sveti in jim dala prost dan, so si pa slovesnost sami napravili. V sredo ob osmi uri so šli k maši, nato pa odšli namesto v šolo domov. Imeli so velika zborovanja v ljubljanski okolici, na katerih je bilo do 500 dijakov. Ker jih je hotela šolska oblast kaznovati, so štrajkali še v petek. Sedaj je na šolah zopet red in mir.

Tečaj za avtogensko varenje v Ljubljani. Zavod za pospeševanje obrti namerava prirediti v drugi polovici meseca aprila tečaj za kovinske obrtnike, posebno ključavničarje in kovače, v katerem se bodo poučevala razna dela, ki pridejo v poštev pri strojnih popravilih. Danes se rabijo po celi deželi razni poljedelski in obrtni stroji že v toliki množini, da je pričakovati, da bodo imeli kovinski obrtniki, ki znajo oskrbovati potrebna popravila, s tem delom nekaj zaslužka. Najvažnejši predmet tega tečaja bo pouk iz avtogenskega varenja, s katerim se dajo napraviti najrazličnejša popravila na zlomljenih kosih iz litega železa in s katerim se lahko okoristi na najrazličnejši način pri obdelovanju kovin. Tečaj bo trajal približno dva tedna. Obisk je brezplačen, le ob zglastitvi je plačati 5 K položnine. Prijave za tečaj sprejema zavod že sedaj in opozarja posebno mojstre kovinskih obrti, da se ga udeležijo. Pouk se bo vršil na tukajšnji državni obrtni šoli. Natančni datum otvoritve se bo objavil pozneje v posebnem razglasu.

Gospodinska šola na Vrhniki konča poletni zimski tečaj koncu meseca aprila.

Tečaj je obiskovalo 20 gojenk. Nove gojenke za poletni letni tečaj se sprejemajo do 20. aprila. Šola za imenovane gojenke se prične 1. maja in traja do 25. oktobra. Gojenke tega tečaja stanujejo v zavodu in plačajo za hrano ter stanovanje in perilo 30 K mesečno. Uče se v tej šoli vsega, kar je potreba dandanes znati vsaki dobri gospodinji. Poletni letni tečaj ima to prednost, da imajo gojenke poleg teoretičnega pouka tudi praktični pouk v gotovih predmetih, kar pa v zimskem tečaju ni mogoče. Stroški za ta tečaj so tako majhni, da lahko vsak pameten gospodar svojo hčer z majhnimi stroški izobrazijo, kar ji je bolj koristno, kakor velika dota, katere morda ne zna rabiti. Prednost za sprejem imajo gojenke, ki so se morale lansko leto vsled pomanjkanja prostora odkloniti. Zavod pod nobenim pogojem ne bo sprejel več kot 20 gojenk, vsled tega naj se tiste, ki nameravajo obiskovati šolo, kar najhitreje prijavijo. Naj nikar ne čakajo zadnjega trenutka, da bi jih moralo potem vodstvo odkloniti, kar mu je seveda zelo neljubo. Nadaljnja pojasnila daje vodstvo deželne kmetijske gospodinske šole na Vrhniki.

Romarski vlak na Trsat pri Reki priredi letos šentpeterska moška in mladeniška Marijina družba v Ljubljani. Vlak odhaja v nedeljo, dne 26. aprila 1914, po sledečem voznem redu: Odhod iz Ljubljane ponoči od sobote na nedeljo ob 12. uri 45 minut. Dohod na Reko v nedeljo ob 4. uri 22 minut zjutraj. Odhod iz Reke v nedeljo ob 5. uri 27 minut popoldne. Prihod v Ljubljano v nedeljo ob 10. uri 5 minut ponoči. Vozni listki se dobijo v župnišču pri sv. Petru ob uradnih urah, v sredo in nedeljo od 9. do 12. ure dopoldne tudi v društveni dvorani. Cena iz Ljubljane v Reko in nazaj za tretji razred 7 K, za drugi razred 10 K.

Na dolenskih železnicah bodo začeli vlaki s 1. majem hitreje voziti. Prevozili bodo na uro po 45 km. Vozni čas se bo skrajšal iz Ljubljane do Novega mesta za pol ure. Razven tega se bo vpeljal še četrti viak, ki bo vozil do Novega mesta dve uri 20 minut. Iz Ljubljane bo odhajal ob pol 7. uri, iz Novega mesta pa ob pol 9. uri zjutraj.

Kranjska deželna banka izkazuje za leto 1913. 73.415 K 42 h čistega dobička. Z lanskim prebitkom ima banka že sedaj 104.769 K 70 h dobička. Ali ni to lep denar, ki ga ima dežela od banke? Liberalni poslanci so pa v deželnem zboru glasovali proti banki in rekli, da bo banka deželi samo v — škodo.

Prestolonaslednik in tržaški škof. Prestolonaslednik Franc Ferdinand, ki stanuje v gradu Miramar s svojo družino, je obiskal preteklo nedeljo tržaškega škofa dr. Karlina. Množica ljudi, ki je čakala pred škofijsko palačo, je prestolonaslednika toplo pozdravljala.

Za pogorelce v Brodu, politični okraj Novo mesto, je dovolilo notranje ministrstvo v sporazumu s finančnim ministrom 1000 K podpore.

Zračnemu letalcu spomenik na Triglavu. Zrakoplovcu Elsnerju, vojaškemu letalcu, ki je pred kratkim padeel na dunajskem polju iz zračnega letala na tla in se

ubil, postavijo spomenik vrh Triglava. On je bil prvi, ki je preletel naš Stol in Triglav na potu v Gorico. Letel je brez vsakega zemljevida.

Zaprta špijon. V Ljubljano so pripeljali v zapore ognjičarja Franceta Brzeski, ki je bil nastavljen v trdnjavi Malborget na Koroškem. Izdal je vse načrte o tej važni trdnjavi, ki zapira Lahom pot iz Italije na Koroško. Za ta čin je moral dobiti veliko denarja, zakaj samo oprava njegovega stanovanja je neki vredna 40.000 kron. Tako krasnega stanovanja nima niti kak general, ne pa kak ubog topničar.

Romanje v Rim priredijo letos v mesecu septembru koroški Slovenci. Prosimo vse tiste, ki nameravajo letos potovati v Rim, naj se pridružijo koroškim Slovencem.

Blago, ki je naprodaj v korist obmejnim Slovencem, mora kupovati vsaka naša gospodinja. To je njena narodna dolžnost. Če bo vsaka naša gospodinja v trgovini ali v konsumu zahtevala to blago, ga bodo kmalu imeli povsod v zalogi, in »Slovenska Straža« bo s povečanimi dohodki lahko še bolj krepko delovala za obmejne Slovence. Predvsem opozarjamo naše gospodinjine na Kolinsko kavno primes v korist obmejnim Slovencem, ki je najizvrstnejši kavni pridelatek in pristno domače blago. Vsaka naša gospodinja naj kupuje samo ta kavni pridelatek, ter naj pazi, da je na ovitku pečat »Slovenske Straže«, in naj ga tudi drugim priporoča.

Ali je to pošteno? Jože Janežič je mesar v Domžalah. Vozi pa meso prodajat tudi v Radomlje, kar mu ga v Domžalah ostane. Mož je seveda naprednjak za narodov blagor. Komaj so bile potrjene deželne naklade na užitino, ki znašajo pri mesu na 1 kg kvečjemu 2 (dva!) vinarja poviška, je povzdignil Janežič goveje meso takoj od 1 K 20 h na 1 K 40 h, to je pri kili za 20 (dvajset!) vinarjev poviška. Tako zdaj »klerikalce« uči lepših manir, ker niso hoteli voliti Slokarja. To je neodvisna kmečka stranka! Živina napol zastoj, ker primanjkuje krme; ti neodvisni mesarji pa iz kmeta in odjemalcev norce brijejo. Ali bo to še dolgo trajalo?

Nesreča na državnem kolodvoru v Trstu. Vlak, ki je prišel z Jesenic in Gorice v Trst dne 18. t. m. popoldne ob dveh, so tik pred glavno postajo v Trstu odpovedali zavirači, da ga strojevodja ni mogel ustaviti. Vlak je drvil v kolodvor z bizno 45 kilometrov in pri tem z grozovitim sunkom butnil v mejnik ob koncu tira. V vozovih so vse šipe razbite in 40 potnikov, ki so pri sunku popadali eden na drugega, je bolj ali manj ranjenih. Težko so ranjeni vlakovodja Vrtačnik, strojevodja Kraus in izmed potnikov Gregor Karlin ter Marija Vogelweis. Škoda znaša 30.000 K. Strojvodja se piše Jožef Kraus in je doma iz Judenburga, kurjač pa Pavel Božič. Oba so zaprli. Stroja še niso izvlekli iz zemlje, v katero se je zaril. Pravijo, da je strojevodja, ki je vozil zdaj počali, zdaj z veliko hitrostjo, več ali manj nor. Kurjač Božič je doma iz Kamnika.

Umrl je v Zagrebu dr. Gustav Baron. Pokojni je bil vseučilišni profesor, ravnatelj bogoslovja in generalni vikar zagrebške nadškofije. Bil je velik prijatelj Slo-

vencev. Udeležil se je zadnjega katoliškega shoda v Ljubljani. Podpiral je rad vsako katoliško napravo.

Slovenec — izumitelj — v Ameriki. Amerikanski listi poročajo, da je izumil Slovenec Martin Pančan, čevljar v Evelethu, Minn., čelado in obleko za ognjegasce, ki varuje popolnoma pred ognjem. Tozadnevni poizkusi so se izborno obnesli. Pančana so opravljenega v njegovo iznajdbo vrgli v ogenj, ki je bil tako vroč, da so stali gledalci 20 do 30 čevljev daleč. Pančan je ostal v plamenu nad pet minut, nakar je počasi in mirno popolnoma zdrav prišel zopet iz ognja.

Lep sin! 30letni fant Peter Balanč iz Martinvrha, župnija Sv. Lenard nad Škofjo Loko, je ubil svojo 72letno mater. Ko je šla navzgor po stopnicah, jo je pograbil zadaj za tilnik in jo vznak vrgel, da se je potolkla. Ker ni bila še mrtva, jo je pograbil za vrat in jo tako tiščal k steni, da se je zadušila. Nato je šel z doma na delo ter ljudem naznanil, da se je mati ubila. Fanta je pa pekla vest in se je nato sam orožnikom naznanil. Fant je malo bebast. Pred leti je bil nekaj časa v Ameriki. Bil je zelo skop, v cerkev ni hodil. Mater je večkrat tepel. Na vprašanje, zakaj je mater ubil, je dejal, da se je bal, da mu hiše ne zažge.

Avtrijci največji šparovci. Na vsakega Avtrijca pride po 222 kron prihrankov v hranilnicah. Na vsakega Šveda po 221 K, Francoza 143, Belgijca 142, Angleža 128, Laha 127 kron prihrankov. Glede »šparanja« smo torej Avtrijci prvi v Evropi.

Slabo stanje v Ameriki. Uradni list hrvatske vlade piše, da je v Ameriki obupno. Industrije, ki so imele preje po 24.000 delavcev s 3 dolarji na dan, jih zaposlujejo danes samo po 3000 in jim plačajo za deseturno delo 2 dolarja. V sami Pensilvaniji je nad pol milijona ljudi brez dela. Razmere pa so vsak dan slabše.

9000 ribičev pogrešajo. Na Ruskem pogrešajo 9000 ribičev. Boje se, da so ponesrečili v velikanskem viharju na Azovskem morju.

Izmed protestantskih duhovnikov v Švici je več kot ena tretjina popolnih abstinentsov; okroglo 450. Posebno med naraščajem se opaža živahno gibanje. Zdravnikov-abstinentov šteje Švica 137.

Velika nesreča v Benetkah. Dne 19. t. m., ob pol 6. uri zvečer se je pripeljal parni čoln mestnega prometnega podjetja iz Benetk v kopalnišče Lido. Vozilo se je v čolnu 80 oseb. Čoln je zadel v neko torpedovko, ki ga je prerezala. Čoln se je potopil. Osebe, ki so se v kajiti nahajale, so prišle takoj pod vodo. Doslej so potegnili iz vode 21 trupel, 22 jih še pogrešajo. Ponesrečeni parni čoln je zaril v blato lagun 20 metrov globoko.

Gorenske novice

g Boh. Bela. V ponedeljek, dne 23. t. m. je bil v slavnostni dvorani dunajskega vseučilišča promoviran doktorjem prava g.

Ivan Gogala, c. kr. polic. konc. praktikant v Ljubljani. Vrlemu rojaku čestitamo!

g Iz Mekinj. Nedavno je poslal uršulinski samostan v lekarno v Kamnik po zdravila. Lekarno vodi zdaj dr. Karba. Kakor se kaže, morajo imeti v lekarni na razpolago »Slov. Dom«, v katerega so zavili zdravila za samostan, številko tega lista, ki donša »42 resnic« kot odgovor na »21 Slovencev in Domoljubovih laži« ter karikaturu dr. Lampeta. To je višek liberalne nestrpnosti. Koliko liberalna zagrizenost utruje v ljudeh zaupanje do lekarne, to naj preišluje dr. Karba.

g Domžale. Dne 21. marca je v Stobu hišna štev. 16, župnija Domžale, umrl 89-letni Anton Botjev. 11 let je zvesto služil cesarju, 6krat je bil v bitkah in so sovražnikove kroglice švigale kroginkrog nje, enkrat je bil na Ogrskem celo zajet od sovražnika. Veselje je bilo poslušati ljubeznivega starčka, s kolikim navdušenjem je — do zadnjega časa bistrega razuma in spomina — vedno rad pripovedoval o svojih vojaških doživljajih. Najbolj pa je bil vsikdar ponosen na to, da je veliki Radecky bil njegov poveljnik, ki se je očetovsko z njim razgovarjal in mu celo v roko segel. Naj blagi pokojni »žendarjev oče« počiva v miru!

g Kamnik. Kamniški liberalci so mojstri v obrekovanju. Ni jim bilo dosti pred volitvami trositi lažnjive letake zoper S. L. S., tudi sedaj po volitvah se zvijajo in vpijejo, kako škodljiva je ljudska stranka. Deželna naklada na vino jim je dala priliko, da lahkoverne ljudi begajo in hujskajo. Lažejo, da se bodo vsa živila podražila: 1 kg soli da bo sedaj stal 18 kr., 1 kg sladkorja pa 60 kr. Priprosti ljudje hodijo seveda v Kamnik v trgovine povpraševat, če bo res tako. Po tuhinjski dolini so raztrosili te gorostasne laži, na Gojzd so šli hujskat ti lažipreroki, češ: Zdaj pa imate, ker ste volili klerikalne poslance. Kdor je videl kakega hujskača te vrste, naj ga nemudoma naznani deželnemu odboru. — Liberalne liste vsiljuje neki liberalni trgovec v Kamniku onim, ki hodijo v prodajalno. Ali ni to znak, da je tisti mož strasten liberalce? Svoji k svojim!

g Glas iz Črnega grabna. Po Črnem grabnu vodi državna cesta. Pa po njej težki tovari voziti ne smejo. Ali bo morda zrakov nosil topove, kadar bo sila? Kaj pravite, gospod vojni minister? Po Črnem grabnu vozi pošta z naslovom c. kr. Pa je menda že veliko Save steklo, odkar se je zadnjikrat z njo vozil kak c. kr. uradnik. Zakaj? Vprašajte tiste, ki jo morajo gledati. V Črni graben zaide tudi kako reko-mandirano pismo. Da pa taka pisma potrebujejo samo 27 dni počitka, predno pridejo v roke naslovljenca, je pa samo v Trojanah mogoče. — O sv. Treh kraljih so orožniki spremili neko dekle na »žalostno goro« na Brdu, ker je pokopala svoj naraščaj v kleti. Tisto dekle je že davno doma, radovedni pa že dolgo zastoj čakajo razsodbe, če je prav ravnala ali ne.

g Tržiške novice. Dekliška Marijina družba je priredila minolo nedeljo domačo zabavo s petjem in izvirno igro »Pijača — strupena kača«. Zvečer je imel g. župnik skioptično predavanje o balkanskih misijon-

nih ob mnogoštevilni udeležbi. V 65 slikah nam je pokazal razne prizore iz balkanskega bojišča in misijonskih krajev, ki so žal skoro vsi razdejani in požgani. Priporočalo se je ob tej priliki apostolstvo sv. Cirila in Metoda. — Na sv. Jožefa je prvič nastopilo dnevno zavetišče v javnost z dvema zelo primernima igricama in lepim petjem. Občinstvo je bilo izredno zadovoljno s tem prvim nastopom. V par mesecih so se pod vodstvom č. sester križaric dosegli že lepi uspehi.

g Iz ovsiške občine pri Podnartu. Pravijo, da se bo sedaj naš župan Tonček posvetil politiki, ker so se liberalci ponorčevali z njim ter mu, za hrbtom se smejoč, ponudili kandidaturo. Da bo mogel v zboru mož učeno nastopiti, zato pravijo, da se je lotil tudi pisateljavanja, saj iz »Dana« se razširja prava birtovska modrost. S kolom žuga obema župnikoma na Ovsisah in na Dobravi, ker nočeta Tončku držati ostrog pri prihodnjih občinskih volitvah. Naravnost nesramno pa je, da vihtijo naši liberalci sedaj kadilnico bivšemu župniku Križaju, za katerega niso imeli preje druge besede, kakor »far«. Vsak otrok ve, kako sta o njem govorila znana dva »juda« tam doli, ga tožila, sramotila in preganjala. Fej takim možem! Mi smo spoštovali duhovne pastirje in spoštujemo tudi sedanje, ker vemo, da so nam mnogo dobrega storili, in kolikor bolj jih bodeta znana dva hujskača psovala, tem tesneje se jih bodemo oklenili mi, zlasti pri volitvah. Kaj pa je Tonček že storil dobrega za občino? Razven sebe in svoje žlahte ne pozna nikoogar in dokler bude on županil, se nam občanom ni treba nadejati bogve kaj, zlasti če se napada še poslanec vitez Pogačnik. Može voliči! Pri prihodnjih občinskih volitvah naj velja geslo: Proč s Tončkom in proč z njegovo žlahto in blagostanje v občini se bude takoj poznalo in ljubi mir bude zavladal nad lepo našo občino. Tonček pa naj poje od jutra do večera in milostljiva gospa naj spremlja pomenljivo pesmico: »Hlače se tresejo, stol se maje; Tonček, o j Tonček, to bo gorle!«

g Stara Loka. Dne 16. t. m. je hotel v Moškrinu posestnik Kristan podreti velik oreh. Podkoplje ga; ker je pa še krepko stal, hoče iti nanj odsekati neko vejo. V tem ko je on sekal vejo, začne vleči njegov sin za vrvi, oreh se omaže in pade z očetom na tla. Zdrobilo mu je nogo; dobil je tudi drugod poškodbe. Upanje je, da morda ozdravi. — Tista žena, ki je ponesrečila na vozu pri Sv. Duhu, kot je predzadnji »Domoljub« poročal, je v teku enega tedna v bolnišnici umrla.

g Vače. Z manjševalna dražba za mizarska, zidarska in pečarska dela radi popravila kaplaniše se vrši dne 2. aprila t. l. ob 10. uri dopoldne na lici mesta. — Občini zbor kmet. podružnice so sklicali naši liberalci min. nedeljo. Protipostavno so večini naših mož zabranili vstop, dasiravno jih je glavni odbor c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani, ki edini sprejema nove člane, v svoji seji pravilno sprejel in zapisal k vaški podružnici. Mi smo na podlagi družbenih pravil in od družbe izgotovljenega zapisnika pravih članov označili svoje stališče ter protestirali proti

kršenju pravil. Ker pa se z našimi liberalci ni dalo človeško govoriti, smo celotno odšli, niti eden naših ni ostal. Zborovali so nesklepčno sami med seboj in izvolili nov odbor. Mi smo na glavni odbor vložili pismen protest. Pozivljamo slavni glavni odbor kmetijske družbe, da čuva naše pravice ter izposluje svojim pravilom tudi na Vačah popolno veljavo.

g V Zasavju bomo imeli najbrž še pred Veliko nočjo ustanovni občni zbor nove Kmetijske zveze. Pravila so že potrjena. Obsegala bo ves okoliš nekdanje nadžupnije Vače, od katere so se izločile župnije Hotič, Sava, Sv. Gora, št. Lampert in Kolovrat. Bodočnost bo pokazala velik pomen te zveze za složno in uspešno delo v blagor našega ljudstva. Naše delo bodi odgovor na otročje napade nasprotnikov, ki boljšega niso zmožni.

Dolenjske novice

d Dobrnič. Semenj, ki se je vršil tukaj 14. t. m., je bil bolj slabo obiskan. Zivine je bilo nekaj čez 300 glav, samo kupecev bolj malo. Prihodnji semenj bo v torek po Veliki noči. — Na semanji dan so pili v gostilni pri »Goletu« dva moža iz Podboršta pri Mirni peči in 22letni Anton Jarc iz Vrbovca. Ko so postali malo »fajhtni«, so se začeli pripraviti in na poti proti domu, od Dobrniča proti Artmarji vasi so se stopili, nakar je dobil Jarc v Artmarji vasi sekuro ter enega imenovanega mož močno ranil s sekuro v desno roko, da so ga prepeljali v bolnico usmiljenih braivov v Kandiji. Nesrečni alkohol, koliko žrtev boš še zahteval. — Praznik sv. Jožefa je društvo obhajalo s skupnim sv. obhajilom, »Orli« v kroju. Popoldne je bil shod v društveni dvorani, kakor vsako leto. Govorili so g. župnik T. Rožnik, načelnik »Orlov«, J. Barle in J. Perpar. — Umrli je 21. t. m. v deželni bolnici v Ljubljani Franc Rajnar iz Dobrave za jetiko, ki ga je mučila nad eno leto. Zena mu je tudi na jetiki umrla pred dvema leti. Bil je vzoren mož, odločen pristaša S. L. S., zastopnik Vzajemne zavarovalnice, odbornik kmetijskega društva ter velik prijatelj slov. kat. izobraževalnih društev. Zapušča pet let starega sina. N. v m. p.! — Pri nas je zapadel sneg 5 cm na debelo, po hribih pa 9 cm ter se je podnebe precej ohladilo — do 0° C.

d Iz Lipovca. Tožba pri upravnem sodišču proti deželnemu odboru v zadevi ureditve plačila za naš novi kolodvor, je bila zavržena. Oni, ki niso hoteli preje ničesar prispevati, morajo plačati poleg rednih prispevkov še tožbene stroške. Gosp. Ignacij Merher, župan v Dolnji vasi, ki je naše ljudi poučil o pritožbi, naj si prišteje to zaslugo k drugim mnogim, ki so ga doleteli v zadnjem času. Istotako je bila zavržena pritožba vasi Otavice — proti deželnemu odboru v potni zadevi Goriča vas—Otavice. Za zadnje imeno-

vano cesto se je — kakor slišimo — uročila prošnja na deželni odbor, da bi se sprejela med deželne ceste II. vrste.

d Iz novomeške okolice. Zadnji čas zopet liberalci hujskajo ljudi z raznimi govoricami o novih davkih, ki bodo tako veliki, da jih kmet ne bo mogel več zmagovati. In marsikdo, ki dosti ne zna misliti in ničesar ne bere, se da prevariti in jim verjame. Kaj je torej resnica na tem? Kakor znano, smo dosedaj plačevali za ceste okrajne ceste doklade; sedaj je pa večino cest prevzela dežela v svojo oskrbo in odpa-dejo one doklade; ker je pa s tem dežela prevzela veliko breme nase, zato je pravično, da plačamo nekaj deželi. Zato se je naložila samo na zemljski davek (ne na druge davke) 15% doklada. Potemtakem kmetje ne bodo plačevali v resnici nič več davka kakor poprej, k večjemu par vinarjev več. In za to malo več toliko hujskanja! Naložili so se še drugi davki na dohodnino, ki jo bodo pa plačevali le bogatini, zlasti tovarnarji. Zvišal se je tudi nekoliko davek na vino, ki se toči po gostilnah, od litra 8 vinarjev. Toda tega davka ni nihče dolžan plačevati; če ne pojde v gostilno, pa bo prost tega davka, ta davek je popolnoma prostovoljen. Če ima kdo denarja za liter vina, naj pa plača še par vinarjev za deželne stroške. Liberalci so celo zahtevali, da se vpelje splošni vinski davek, torej tudi davek od vina, ki se doma popije, pa temu so se kmečki poslanci uprli. Sedaj pa hinavski liberalci vpijejo čez te vinarje, ko so sami hoteli vinogradnika odreti do živega! Pa vprašal bo kdo: čemu pa ti novi davki? Še naravnost potrebni za deželo. Ze od leta 1905. je dežela imela dolg; stroški za šole, za bolnišnice so vedno naraščali, prihajale so prošnje za podpore za gasilna društva, za vodovode, vodnjake itd. Poglavitni vzrok pa je bil, ker so se povečale plače učiteljem, liberalci so zahtevali, da se morajo še bolj zvišati kakor so se, tako da bi bila dežela še bolj obremenjena. Zato je bil skrajni čas, da so se poiskali novi dohodki, a te bodo plačali po večini le bogatini in mesta, ki imajo od kmeta največ dobička, kmet bo najmanj plačal ali pa nič več kakor prej. Liberalci pa so zahtevali letos v deželnem zboru, da naj kmet enako plačuje kakor judovski tovarnarji in drugi bogatini. Kmečki poslanci pa vedo, da kmet najtežje plačuje, zato so se temu uprli. — Glavni hujskači so liberalni gostilničarji, ki najbolj vpijejo, pa jim je najmanj sile. Zlasti so pa hudi nekateri liberalci v Gotni vasi; jezi jih menda, ker se jih pametni ljudje ogibljujejo in ne marajo za njihovo modrost. Naj svojo modrost ohranijo zase, druge pa naj pustijo pri miru! — Imamo pa še eno zadevo, ki bi jo radi priporočili kmečkim poslancem. V šmihelski občini je veliko obrtnikov zlasti čevljarjev, ki so dosedaj izvrševali svojo obrt brez patenta, ker drugih je prav malo. Sedaj so pa vedno klicani na glavarstvo in ne smejo izvrševati obrti, čeprav imajo dela

za pol leta naprej. Otroci morajo v šolo, a kdo naj napravi čevlje? Če se kupijo narejeni čevljički v mestu, so dragi in komaj za par dni in otrok je zopet bos. Poslanec Jarc je večkrat že podregal, a ker imajo po mestih premoški liberalci in socialisti, se ni moglo ničesar doseči. Naj bi bolj odločno nastopali vsi kmečki poslanci za to, da bi vsaj ti, ki so sedaj, smeli izvrševati obrt; s tem bo veliko pomagano kmečkemu ljudstvu. Liberalce pa, ki se kmetu hlinijo, a bi ga najraje odrli, pustimo pri miru!

d Novice iz Mirnske doline. Pri Sv. Križu pri Litiji se je vršil sv. misijon od 8. do 15. marca. Vodili so ga gg. patri jezuitje. — Na Mirni bo pa misijon od bele nedelje do druge nedelje po Veliki noči. Vodili ga bodo gg. misijonarji lazaristi. — Ponesrečil je na Mirni Karol Bajec, brat g. Ivana Bajca, nadučitelja v Št. Vidu pri Ljubljani in g. patra Gabrijela Bajca iz Celovca. Zvečer je malo preveč pil, zašel po noči v vodo in utonil. Našli so ga drugi dan pod Devškim malnom v vodi. Pogrebcev je bilo prav izvanredno veliko, ker je bil pogreb ravno na praznik sv. Jožefa. Ranjki je bil prav priden mož, le pil ga je rad. — V Št. Rupertu je v soboto po sv. Gregorju pogorela ena hiša. Gasilci so ogenj hitro omejili. — V Mokronogu so imeli v petek po sv. Jožefu zopet možje zase svoj dan za velikonočno spoved. Pristopilo jih je ogromno število k sv. obhajilu. Med njimi tudi g. župan. Čast takim možem!

d Iz Ribnice. Po ribniški dolini trasirajo vodovod Ribnica—Kočevje trije inženjerji firme Kres iz Prage. Ker je stvar že toliko napredovala in ker se je dosegel že pred tremi leti sporazum med občinami, bo delo sedaj hitro napredovalo in tudi ugodno rešeno. Potreba za vodovod je velika in poslanca Jaklič in Škulj si ne bi mogla postaviti veličastnejšega spomenika, kakor bo to delo. — Zadnjo nedeljo se je vršil občni zbor izobraževalnega društva v Ribnici. Bil je prav dobro obiskan, žal da tudi od takih, ki nimajo pri društvu prav nič opraviti in pridejo v dvorano le ob časih, ko mislijo na kravale. — Slabo znamenje je to in malo priporočljivo za naše somišljenike, da se dajo nahujskati od nekaterih, za tako dejanje sploh neodgovornih ljudi. Ženska organizacija je pri nas nujno potrebna, kakor je tudi potrebno — kakor smo se imeli priliko prepričati v nedeljo — za fante in može izobraževalno društvo in moška organizacija, seveda na vse drugi podlagi, kakor je bilo to dosedaj. Pri nas se ne gre za osebe, gre se le za principe — ali naj vlada v društvu res resno in izobraževalno delo, ali pa osebne zdražbe in bujskanje članov proti članom in osebam, ki ne išče časti, ampak dela ne v svoj prid, pač pa v korist ljudstvu! To naj si zapomnijo vsi, ki so zadnjič iskali na občnem zboru prepira in huj-

skali proti članom, ki po svoji razsodnosti nočejo trobiti v njihov rog, v vednost pa tudi onim, ki niso člani društva, da jih prav nič ne rabimo, če se bodo udeleževali naših prireditev kot tako neljubi gostje! — Tako se hoče pri nas pripravljati pot — kakor se vedno trdi — lepšemu in boljšemu društvenemu življenju! Lepo!

d Iz Prigorice pri Ribnici. V zadnjem zasedanju deželnega zbora sta vložila poslanca Škulj in Jaklič predlog, ki se je sprejel, da se napravi z deželno podporo prepotrebni most čez Ribnico pri Zalužju. — Kakor se je lahko vsakdo prepričal iz poročil zadnjega deželnozbornskega zasedanja, so naši poslanci prav pridno delovali za naš kraj; na dnevnem redu je bila poleg drugega tudi regulacija naših voda, ki nam napravijo toliko škode. Govorilo se je tudi o zlaganju zemljišč, seveda bo treba za to doseči potrebni sporazum, ki bo lahko mogoč, ko se ljudstvo prepriča o velikanski koristi zlaganja zemljišč.

d Ponikve pri Dobropoljah. Dne 20. t. m. smo zakopali mater deželnega poslanca kaplana Škulja v Ribnici Uršulo Škulj. Rajna je bila izvrstna gosposinja, skrbna mati in globokoverna žena. Da je bila splošno priljubljena, je kazal veličastni pogrebni spreved iz Ponikve.

d Škocijan. Na shodu »Kmetijske zveze v Škocijanu dne 15. marca 1914 je bil razgovor o deželnem gospodarstvu in dokladah. Izrekla se je soglasno zaupnica deželnemu odboru.

d Iz škocijanskih hribov. V zadnjem »Domoljubu« je bilo zapisano pomotoma, da se je pri nas povišala užitnina na vino gostilničarjem za 8 vin. pri litru. Res pa je, da se je v vinskih krajih zvišala le za 4 vin. pri litru, ker je tu manjša državna užitnina, na katero se potem v odstotkih naloži deželna. — Toliko laži kot pri nas niso morda nikjer raztrosili med ljudstvo liberalni brezvestneži in vendar bodo po zaslugi naših poslancev kmetje pri nas najbrž na boljšem kot so bili dosedaj. — Cestnih doklad bo manj in odpravile se bodo tudi doklade radi krške šole, če ne bodo zopet nagajali liberalci. Pri nas liberalci zato tako kriče, da bi odvrnili pozornosti ljudi od občinskih doklad, ki so jih zvišali na 85%, pa vse na rame kmeta. Naši liberalci bi najrajše videli, da bi vse plačal kmet, denar pa ves znesel liberalnim gostilničarjem.

d Škocijan pri Mokronogu. Grmuljski napadalci se veselijo, češ, da jih je sodnija za nedolžne spoznala. Pravzaprav napadalcem ni tako lahko pri srcu, ker si mislijo: »Nič ni tako skrito, da bi ne postalo očito.« Ampak njihov škocijanski zagovorniki, predvsem Benedičič, ki tako dobro uči, da njegovi najboljši učenci po dokončani šoli ne vedo, v katerem cesarstvu in v kateri deželi so doma, jim korajžo dajejo. Kajpada, napadalci niso nedolžni. Vzklic-

no sodišče jih je oprostilo na podlagi načela: »V dvomu se krivcem v korist razsodi.« Načelo jih torej naravnost krivce imenuje. Dvom je povzročil Keglovičev zet s svojim pričevanjem. Sodišče ni vedelo, da je zet. — Sicer pa še ni vsch dni konec. — Po Škocijanu se od časa do časa klatijo pijanci in zapirajo ljudem pot. Zraven obmetavajo po cesti idoče z blatom ter jih pitajo z grdmi priimki. Na sv. Jožefa popoldne je bila na ta način cesta zaprta. Če greš povedat orožnikom, pravijo: »Nas nič ne briga. Županstvo je odgovorno.« Županstvo se pa malo meni, če je cesta prosta ali ne. En par pobojev več ali manj. To očeta župana ne vzemirja. — Obsojen in kaznovan je občinski birič Resnik, ker je od volitvah razširjal lažnjive letake. Činkole jih je pa Druščanom bral in razkladal pri Globevniku.

d Št. Peter pri Novem mestu. Pred kratkim časom se je vršila pri novo-meškem okrajnem in okrožnem sodišču obravnava, v kateri sta se morala zagovarjati dva tukajšnja občana, ker sta bila zasačena na tujem lovišču. Stvar je zanimiva radi tega, ker so hoteli liberalci njun vidno iz trte izviti izgovor zlorabiti proti naši stranki. Moža sta se zagovarjala: nad zajce sva šla, ker je posl. Jarc na politič. shodu v Št. Petru govoril, da je zajec že prost za vsakega; kmetje, kar nadenj! To kost so pograbili novomeški liberalci ter jo z lažmi opremljeno razposlali po slovenskih liberalnih listih, pa še celo v nemške časopise. Vzklicna obravnava dne 16. t. m. je dognala resnico. Liberalci so doživeli blamažo, obtoženca kazen. — Dne 8. t. m. smo ustanovili pri izobraž. društvu »Bogomilo«. Odsek šteje že lepo število deklet in žena. Prvo predavanje v »Bogomili« je bilo: »O zgodovini ženske pri Rimljanin in Grkih.« — Minulo nedeljo je predaval o spomladanskem delu v vinogradih c. kr. vinarski nadzornik g. Skalický. — Kmetijsko društvo bo imelo svoj občni zbor dne 5. aprila. Člani vabljeni.

Notranjske novice

n Bloke. Prejšnjo nedeljo je predaval o čebelarstvu zastopnik robarske čebelarske podružnice gospod Ogrinc iz Lužarjev. Razkazoval je moderen pajn in pojasnjeval njega prednosti. Navzoči čebelarji so bili pa mnenja, da je način, po katerem oni ravnaajo s čebelami, najboljši. Morebiti ne bi škodovalo, če bi se polagoma sprijaznili z metodami, ki so jih uvedli čebelarji-strokovnjaki. — Na svetega Jožefa dan se je vršil občni zbor Hranilnice in Posojilnice. Razni ljudje, in teh ni malo, ki so naši Hranilnici pred par leti napovedovali pogin, so se izkazali za jako slabe preroke. Hranilnica prav dobro uspeva in zaupanje

ljudstva do nje je zopet trdno. V preteklem letu je bilo 406.714 K 82 vin. denarnega prometa; čez 150.000 več nego lani. Vložilo se je v preteklem letu 70.013 K 72 vin. Posojil se je dalo 43.420 K 75 vin. Rezervni zaklad znaša 20.553 K 57 vin. Zeleti bi bilo, da se za Posojilnico zanimamo ne samo takrat, kadar jo rabimo, ampak tudi takrat, ko je občni zbor. — Prihodnjič več udeležbe! — Zadnjo nedeljo pa smo imeli v »Stari šoli« javen političen shod. Bil je dobro obiskan, pa bi bil lahko še boljše. Nekateri ljudje, ki vsakega zabavljaja radi poslušajo in se potem begajo in jamrajo, niso prišli, da bi tu izvedeli resnico, povprašali in tu povedali svoje misli. Govoril je deželni poslanec Fr. Drobnič. Za njim pa je nastopil državnozborni kandidat dr. Lovro Pogačnik. S svojim lepim nastopom, z odkrito in možato besedo ter temeljitim govorom si je gotovo osvojil srca vseh, ki smo ga slišali. Dne 19. maja bo njegovo ime na naših glasovnicah.

n Iz Idrije. Logaški in cerkniški okraj na Kranjskem in tolminski na Goriškem nimajo višjega vzgojevalnega zavoda za dekleta. In vendar zavisi od dobro vzgojenih krščanskih mater sreča naroda in blagostanje ljudstva. — Sicer obstoji v Idriji filialka samostana čč. mater uršulink iz Ljubljane, ki vodi od države vzdrževan otroški vrtec in gospod. šola za deklice. Toda ta zavod služi samo vzgoji otrokom eraričnih uslužbencev v Idriji. — Da bi ta samostanska naselbina zadobila svoje stalno domovje ter bi mogla v prihodnje vzgajati tudi dekleta iz bližnje in daljše okolice v dobre gospodinje in krščanske matere, na katerih sloni obstoj krščanske družine, družbe in države, bi bilo treba zgraditi obširno poslopje, v katerem bi za časa vzgoje imela dekleta svoje zavetišče. Poleg poslopja pa je nujno potrebna tudi obširna kapela ali boljše majhna samostanska cerkev za bogoslužje. V svrhu uresničenja te želje v doglednem času, se je osnovalo »Društvo za zgradbo uršulinskega samostana z gospodinjsko šolo v Idriji«. Na praznik sv. Jožefa ob pol 5. uri popoldne je imelo društvo ustanovni shod v hotelu pri Didiču. Navzočih je bilo 45 članov. Shod je otvoril bivši gerent idrijske občine g. Jožef Zazula, ki je v kratkem podal zgodovino in dvajsetletno stremljenje ustanoviti samostan z označenim namenom v Idriji. Na to so se prebrala društvena pravila. Odbor se je izvolil sledeče: predsednik Franc Ks. Goli; podpredsednik Ivan Vogel; tajnik Jožef Zazula; blagajnik Iv. Tušar; odborniki: Ivan Brus, Ivan Jazbar, Karol Treven in Ivan Svetličič; odbornice: Iv. Arrigler, M. Božič, M. Didič, M. Gostiša in Marija Kump. H koncu shoda došli g. dekan, monsignor Mihael Arko, je tolo priporočal navzočim novo društvo in njegove nesebične namene ter želel društvu božjega blagoslova in srečnega uspeha v prid ženski mladini in krščanski vzgoji tostranske zapuščene Notranjske. Društvo, ki ima že sedaj 92 članov, tolo priporočamo b'šim dobrotnikom v Idriji in omenjenih treh krajih, kojih hčerke se bodo vzgajale za vzorne gospodinje na

prihodnjem zavodu čč. mater uršulink v Idriji. Vsak najmanjši dar dobrodošel v korist krščanski domoljubni mladini!

n **Hotederšica.** Opozarjamo domačine in tujece, zlasti pa živinske kupce, na novo dovoljene živinske sejme z dne 5. aprila in 21. novembra. Ker pada letos 5. april na nedeljo, bo sejem v ponedeljek, dne 6. aprila.

n **Žiri.** Prošnja Vrhovcev za samostojno občino je odbita. Deželni odbor je izjavil, da se mu ne zdi niti umestno niti koristno predložiti to prošnjo dežel. zboru, in s tem je ta stvar za enkrat končana. Lahko rečemo, ne toliko v korist žirovske občine kakor Vrhovcev samih. Moške v prvem hipu navdušenja niso dosti pomislili na denarno stran tega koraka. Ko so pa brali v »Domoljubu« približne stroške, ki bi njihovi samostojni občini s tem narasli in si izračunali približno procenete, ki bi jih morali plačevati, so po veliki večini sami izprevideli, da je veliko lažje izhajati v veliki in z veliko davčno močjo kot v samostojni občini s komaj 2000 K direktnega davka. — Naši dragi sosedje Vrhovci so zase gotovo imeli najboljši namen, a ker so se Opalci in deloma tudi Račevci takoj po storjenem koraku izjavili, da hočejo ostati v žirovski občini, kamor že tudi po fari spadajo, se je davčna moč nameravane nove občine tako zmanjšala, da se je deželni odbor izjavil: ne kaže in ne bi bilo koristno.

USTRELJENI KMEČKI STRAH.

To je tisti znameniti kmečki strah, ki je na štajersko-koroški meji skozi več mesecev trgal ovce in govedo. Volk je požrl 16 goved in 80 ovac ter napravil s tem 10.000 kron škode. Na polju je pa napravil škode za 10.000 kron. Vso škodo bo povrnila kmetom država.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katere jamči dežela Kranjska, in jih obrestuje po 4 $\frac{3}{4}$ % brez kakega odbitka

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Društveni vestnik

Izobraževalno društvo Mekinje. Izredno lepo novost na društvenem odru bo uprizorilo tukajšnje izobraževalno društvo dne 29. t. m. ob pol 4. uri popoldne, namreč štiridejansko predstavo »Klavdija Prokula, soproga Poncija Pilata, visokega poglavarja.« Kaj lepo so izpeljane vloge Klavdije, Marije Magdalene, Veronike, stotnika Longina, ki se izpreoblema na Kalvariji ter sv. Janeza Ev. Pretresljivo je naslikan obup Pilata, ki s krivično sodbo tira Jezusa v smrt. Pohitite ta dan v obilnem številu v društveno dvorano v Mekinjah, da se ob pretresljivih prizorih te nove igre vnamete v ljubezni do Kristusa, ki je ljubezni do nas toliko pretrpel! Kdor pride, bo odnesel lepe, blage spomine!

Šentpetersko okrožje Orla priredi v nedeljo dne 29. marca t. l. ob 4. uri popoldne v »Našem domu« v Hrušici pri Ljubljani predstavo: »Oderuštvo in dobrotas.« Vabimo vse okoličane, da se polnoštevilno udeležijo te prireditve, ki je v Ljubljani v »Ljudskem domu« zelo lepo uspela in je bilo splošno mnenje da je ena najlepših iger. Pri predstavi sodeluje celoten pevski zbor Šentpeterskega prosvetnega društva iz Ljubljane.

Izobraževalno društvo Postojna. Občni zbor izobraževalnega društva se bo vršil tibo nedeljo, dne 29. t. m., ob pol štirih popoldne z običajnim dnevnim redom in s poučnim predavanjem.

Izobraževalno društvo Šmartin pri Kranju. V nedeljo 29. t. m. ob 3. uri popoldne bo v izobraževalnem društvu predaval g. dr. Karol Cepuder iz Kranja. Predavanje bo zanimivo.

Izobraževalno društvo Vič. Kakor lansko leto bodo tudi letos v tukajšnjem društvenem domu vprizorile pasijonske igre, t. j. prizori iz trpljenja Jezusa Kristusa po vzoru oberamergauskih iger. Trikrat je lansko leto občinstvo napolnilo dvorano, ko so se predstavljali pretresljivi prizori iz trpljenja Gospodovega. Tudi letos pričakujemo iste udeležbe. Marljivo vežbanje naših igralcev nam je porok, da bodo prireditve še popolnejše kakor lansko leto. Prva vprizoritev bo prihodnjo nedeljo dne 29. sušca ob 4. uri popoldne.

Dobre knjige

Žun, Dohodnina. Cena 1 K 60 vin. po pošti 1 K 80 vin. Dobi se v Katoliški Bukvarnici v Ljubljani.

Ta knjiga je ravnokar izšla; kdor mora podati napoved o dohodnini, knjigo nujno po

trebuje, ker je nova osebnodavčna novela mnoge določbe zakona o osebnih davkih bistveno izpremenila. Kdor se hoče izogniti mnogim uradnim reklamacijam, pa tudi uveljaviti vse dovoljene odbitke, naj si omisli to knjigo, še predno napravi dohodninsko napoved, katero je vložiti do 15. aprila.

Naša zdravila in njih uporaba v domačem zdravilstvu. 1 K 20 vin., vez. 1 K 60 vin. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Namen te knjige je poučiti vse sloje, kako naj si varujejo zdravje in se v slučaju bolezni zdravijo s starimi, že priznanimi domačimi lečili. Marsikom, ki se bo ravnal po navodilih te knjige, bo pomagala pregnati bolezen in si ohraniti zdravje.

Slebinger, Slovarček nemškega in slovenskega jezika. 1 K 20 vin., vez. 1 K 80 vin. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Ta slovar ima veliko prednost, da uporablja pri vseh besedah tudi oblikoslovje nemškega jezika tako, da zna začetnik in samouk besede s pomočjo tega slovarja pravilno rabiti. Slovarček je izredne važnosti posebno za samouke in mladino, ki se uči nemščine.

Dr. Valjavec, Italijansko-slovenski slovar. V platnu 4 K 50 vin.

Ta slovar obsega nad 40.000 besed ter tudi mnogo krajevnih in krstnih imen in je torej že po bogastvu besednega zaklada najboljši laško-slovenski slovar. Slovar ima tudi lepo zunanjo opremo ter je tehnično kakor jezikovno na višku. Dobro bo služil tudi ljubiteljem našega slovstva.

Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Iskravec, Slovensko-italijanski slovar. Vezan 3 K.

Ta slovar obsega zadostni besedni zaklad in bo v splošni rabi ustrezal vsem potrebam.

Razširjena po vsem svetu, rpi narodih vseh jezиков in dežel je že 23 let Kathreinerjeva Knelpova sladna kava.

Milijoni rednih pijo Kathreinerjevo kot vsakdanjo pijačo za zajtrk in malico.

Kaj bi li moglo bolje pričati za dobro kakovost, fin okus in cenost tega najboljšega kavinega nadomestka in dodatka?

Raznoterosti.

Dolгови evropskih držav znašajo že 160 tisoč milijonov. Za obresti in amortizacijo dolgov, ki so nastali vsled vojn, se plačuje na leto okrog 5 tisoč milijonov. Večinoma so ti dolгови nastali vsled vojsk in oboroževanja. Vojaštvo evropskih držav šteje v miru okrog 5 milijonov mož. To so sami mladi fantje, ki so odtegnjeni koristnemu delu. Na leto stanejo ti okrog 9 tisoč milijonov, izguba na njihovem delu pa 6 tisoč milijonov. Leta 1914., če ne bo nobene vojne, bo samo oboroženi mir stal Evropo okrog 20 tisoč milijonov. To je žalosten napredek!

Avtomobili v Franciji so jako priljubljeno in razširjeno prometno sredstvo. Koncem junija m. l. je bilo na Francoskem 90.859 avtomobilov v prometu. Od tega časa je pa njih število narastlo tako, da služi danes že čez 100.000 avtomobilov javnemu prometu.

Avstrijske pivovarne v letu 1912. V Avstriji je bilo 1111 pivovaren, za 35 manj nego v prejšnjem letu. Po posameznih kroninah se dele pivovarne tako-le: Nižja Avstrija 42, Gornja Avstrija 127, Solnograško 37, Štajersko 24, Koroško 34, Kranjsko 7, Trst z okolico 1, Tirolsko 43, Predare'sko 26, Češko 555, Moravsko 93, Šlezija 27, Galicija 88, Bukovina 7. V Istri, na Goriškem in v Dalmaciji ni pivovarn. Od obstoječih pivovarn jih je obdelovalo 854 izključno avstrijski ječmen, 54 izključno ogrski ječmen, 134 avstrijski in ogrski ječmen in 1 pivovarna v Galiciji izključno inozemski ječmen. Povprečno so imele pivovarne skupaj 29.681 delavcev. Pridelalo se je piva 22.7 mil. hektolitrov, in sicer na Nižjem Avstrijskem 3.71, Gornjem Avstrijskem 1.11, Solnograškem 0.45, Štajerskem 1.35, na Koroškem 0.25, na Kranjskem 0.11, v Trstu z okolico 0.13, na Češkem 10.66, na Moravskem 1.82, v Šleziji 0.64, v Galiciji 1.62 in v Bukovini 0.19 milijona hektolitrov.

Koliko železa dajo avstrijski rudniki. Vseh rudniških podjetij za železo je bilo v letu 1912. le 24 res odprtih in imela so 6223 delavcev. Skupno se je izkazalo 29 milijonov kvintalov železne rude. Za topenje železa obstoji sicer 26 podjetij, a stoji jih ravno polovica in 5921 delavcev. Napolnilo se je v teh plavžih 17 milijonov kvintalov surovega železa, ki je vredno 143 milijonov kron. Za topenje rude se je porabilo 18 milijonov kvintalov koksa in 50 milijonov kvintalov premoža v skupni vrednosti 59 milijonov kron. Velika večina surovega železa se izdeluje doma, le 1 milijon kvintalov gre čez mejo. Največ surovega železa prodamo na Ogrsko in v Italijo, nekaj tudi v Nemčijo, v Švico in nekaj malega tudi v Severno Ameriko.

Mnenje **gosp. dr. E. viteza de Karajan v Solnogradu.**

Gospod **J. Serravallo**

Trst.

V moji bolniški praksi sem z dobrim uspehom rabil vaše železnato kina vino Serravallo.

Solnograd, 18. junija 1911.

Dr. Karajan.

LAK ZA PODE
OREBON
POLITURA ZA PARKETE.

Življenje zagreni nadležen kašelj, izčrpa moči in oslabi telo. In vendar je mogoče zanesljivo lajšanje in hitra odstranitev kašlja s Thymomel Scillae, lekarnarja B. Fragnerja v Pragi, ki stane 2-20 K steklenica.

**Steckenpferd-
milijino mlečno mlo**

je slejkoprej neobhodno potrebno za racionalno negovanje kože in lepote. Vsaki dan pohvalnice. Dobi se povsod 4 80 vin. 745

PEBECO

PASTA

čisti usta i zube

Velika Tuba K 1.50
mala Tuba K 1.-

Laxigen

idealno odvajalno

sredstvo v obliki sadežnih pastilj, ki gotovo in mlo učinkuje in ima najboljši prijeten okus. Izvirna škatlja (20 kosov) L 1.30.

Dobiva se v lekarnah in pri glavni zalogi: C. Brady, Dunaj I. Fleischmarkt 2.

500 K

Kemény, Kaschau (Kassa) I.

Poštai predal 12.711 Ogrsko.

**Kuverte s firmo,
račune itd.**

izvršuje natančno po
: naročilu :
: Katoliška :
: tiskarna :
v Ljubljani.

V zavodih za pljučna zdravljenja

Med temi v Davosu, Arosi, Meranu, Arku i. d.

je **SIROLIN "Roche"**

kot dobro obneslo sredstvo v stalni rabi. SIROLIN "Roche" olajša lu odstranjuje obolenosti sopol v primeroma kračkem času.

Je jako slasten, tek prouzročujoč lu učinkuje zelo ugodno na splošni počutek.

Zbirni zavoj 4 K. 4.- se dobi v vseh lekarnah.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Gradec, 18. marca: 87, 79, 32, 54, 19.
Brno, 18. marca: 80, 60, 68, 39, 33.
Linc, 21. marca: 18, 39, 28, 86, 46.

Tržne cene

za 100 kg.
Ljubljana, 24. marca 1914.

Deželni pridelki:	Cena		Zivina, meso	Cena	
	K	v		K	v
Pšenica	24	50	Živa vaga:		
Rž	18	50	Goveda pitana	72	—
Ajda	24	—	Teleta težka	95	—
Jačmen	20	—	Teleta mala	86	—
Oves	16	—	Prešiči	96	—
Proso belo	23	—	Koštrani	88	—
Proso rumeno	19	—			
Koruzna stara	15	50	Kuretina in drugo:		
Koruzna nova	16	—	Maslo kuhano od		
Leča	24	—	K 260— do	280	—
Grah	—	—	Maslo sirove od		
Laneno seme	32	—	K 270— do	330	—
Graščica	—	—	Sianina sveža(špeli)	158	—
Domaca detelja	170	—	Sianina prekajena	168	—
Fizol Ribičan	33	—	Mast svinjska		
Fizol Prepelčar	34	—	Loj	93	—
Fizol Mandolon	27	50	Jajca 100 komadov	6 50	—
Cebula	24	—	Pišanci	—	60
Krompir	4	60	Golobi	—	—
Želje sveže	—	—	Rnca	—	—
Želje kislo brezsolno	8	—	Gos	—	—
Repa gorenjska	—	—			
Repa sveža	—	—	Kolonijalno blago		
Repakislilobezsolno	8	—	na debelo:		
Branje	21	—	Riž Rangon od		
Kumina	70	—	K 25— do	38	—
Grehi	96	—	Kava Santos od		
Gobe suhe	—	—	K 260— do	180	—
Suhe hruske	—	—	Sladkor od K 84— do	83	—
Suhe češnje	46	—	Petrolej	32	—
Jajzica	—	—			
Želod	—	—			
Smrekovi storži	10	—			
Seno	8	—			
Slama	5	—			
Stelja	3	—			

Denarja ni

draginja je vedno večja. Zaslugek pa majhen. Ako bočete z malim trudom gotovo 10 do 20 K na dan zaslužiti, pošljite za pojasnilo v pisnu znamko za 10 vin. in svoj natančen naslov na:

JOSIP BATIC

Ulrska Bistrica 30, Kranjsko.

Najbolj mil in ganljiv domači instr. 3035

HARMONIJ

Spez.: Instrumenti, na katere igra vsak brez znanja, so takoj četrtovrstno Katalog zastoj. Aloys Mayer, kr. dvor, dob. Fulda. 7000 harmonijev si poje lastno bvalo po vseh delih sveta. Piano: sestobe celi domači instrumenti pe 425 in 515 M.

OROZJE in KOLESA

na obroke. Posamezni deli, sajeneje II. ceniki zastoj.

F. Dušek, tovarna orožja, voles, šivilskih strojev. Opočno ob drž. žel. 2125, Češko. 3357

Avtomatična pas!

Za podgane K 4—, za miši K : 40. Najame brez nadzorstva do 50 komadov v eni noči. Ne zapnete nobenega smradu in se zopet same nastavijo. Past za šurke edina te vrste, na katero se imame na tisoče šurkov v eni noči, a K 2-40. Povsod najb. uspeh. Pošljite po povzetju Franc Humann, Dunaj, 2. Bezirk, Aloisgasse 3/23. Mnogo pohvalnih pism. Pred manj vrednimi ponarejanji se svarj. V o. in kr. vojaških skladiščih v vporabi. Telefon 23446. 2933

5.000 parov britanskih čevljev. Vrstičeno zavarovano. prime: nih tudi zanajetžja dela ki so mi vsled zakasnele pošiljave ostali, prodajam in razpošiljam za lastno ceno po K 8— par. Ti čevlji so iz najboljšega surovega usnja z močno podkovanimi podplati, s podkovicami na petah in jermenci. Čevlji so posebno priporočljivi za alpske ozele. Pri naročilu zadostuje n-era v cent metrih ali številki. Zamenjava dovoljena. Razpošilja po povzetju krščanska razpošiljalnica čevljev FRANG HUMANN, DUNAJ 2, Aloisgasse 3/23. Od e. kr. trgovskega sodišča protokolirana tvrdka.

Astma!

Vsem sotrpniom naznanjam rada brezplačno, kako sem bila trajno in nepridrževano uspešno rešena dolgotrajne, hude

bolezni ASTMA.

Naslovi popolno ali deloma ozdravljenih v vseh večjih krajih Avstrije na razpolago. To novo zdravljenje se uporablja z odličnimi uspehi pri vseh obolenjih soplnih organov. Katar v sapniku bronhialni katar in posebno zastareli slučajji astme se morejo ozdraviti ali vsaj znatno oblaščiti.

Tritedenski brezplačni poskus se dovoli radevolje vsakemu bolniku. Ilustrov. brošure zastoj in franco.

Gospa Ana Dietz

Monakovo (München) Kaiserstrasse 49.

AGENTJE,

dobe povsod v monarh. najb. zasluž. za prodajo izdelkov tovarne za les, rolete in žaluzije Hollmann & Merkel Brunov 69, Češko. Krane novosti vozamin in rolet iz povlačnega platna. 593

Tehnični učni zavod Bodenschach ob Labi

Izučba prihodnjih inženirjev, arhitektov, tehnikov in kemikov.

IGLIČEVJE za parka. — Razpošilj. se je pričelo.

Smreke: 30—250 cm vis. kom. 30—180 vin. Weymonthov borovec 100—200 cm vis. kom. 120—250 vin., beli bor 20 do 300 cm vis. kom. 30—300 vin., črni bor 30—120 cm vis. kom. 70—150 vin., macesen 30 do 200 cm vis. kom. 60—300 vin., jelka 20—80 cm vis. kom. 70 do 150 v., košati bor (Bankiekiefer) 20—200 cm vis. kom. 30—120 vin., modre in srebraste smreke 20—50 cm vis. kom. 250 vin. Tuje in ciprese 30—120 cm vis. kom. 200—400 vin. Eksotično (inozemsko) igličevje 70 najlepših vrst kom. od K 1— naprej. Zbirke: 100 kom. domačega in inozemskega igličevja 50 do 300 cm vis. K 100—, 50 kom. K 33—, 25 kom. K 30—, — Akcije 1—2 letno 1000 kom. K 6—15, gledilce 1—4 letno 1000 kom. K 5—40. Visokostebelnate Jablane 100 kom. od K 25— naprej, hruske, češnje, češnje, breskve, marelice, itd. komad od K 1— naprej. Lepotno in drvo-redno drevice kom. od 50 v. naprej. — Visokostebelnate grmašte in ovjalne vrtnice od 50 vin. naprej. Lepotni grmi, pasmena perutnina itd. Glavni katalog na željo gratis. Grofa Žige Battaynija graščinska uprava Csendiak pri Radgoni.

Pokrivanje streh brez popraviljanja. Obkladanje zidov proti neupodnemu vremenu?

Sternit.

skrilcem

Edino tedaj prisilen akovsaka plošča nosi obvarovano znamko Sternit z uhranjenimi črkami

TOVARNA LJUDOVIT HAZZERA VOGLER, Ljubljana, TROJNA AVSTRILSKA DUNAJ II

Zastopnik: Janach & Co., Trst.

Najviše priznanje: Državna odlika: Tisoče pobvalnic!

Vaš konj Vam poplača stotero

izdatke, ki jih imate s krmjenjem našega „PANIN hranilnega izdelka za konje“. „Panin“ povzroči da se konj dobro počuti, da je za napore sposoben in vztrajen, zabranjuje vsako potenje, posebno potenje v hlevu. Učinkuje čudovito pri stari živali, ako nerada žre. Pri desetletni lastnikih konj že leta v uporabi. Cena izdatki (za 14 dni zadosti) K 1-20. Pri naročilu pet sketeli in več franko. — Ako zibtevatte prospekt in ponudbe Vam pošljemo tudi druge prvovrstne specialitete kakor Panin hranilni izdeček za konje, sarovi vazelin, Panol-kremo za kopita, mažo za usnje.

„Pan“ izdelovalnica ke: idnih potrebaščin in specialitet, DUNAJ XIII., Auhofstraße 66/Z. 301 Regist. vers. znamb

Ivan Gregorc, parna opek., Mengel in tovarna lončenih peči ima v zalogi vedno vsakovrstno

opeko

zidno, veliko in malo, navadno strešno, zrezno strešno opeko (Falzziel) ter vsakovrstne

peči

navadne kmečke in visoke peči za boljše sobe. Opeka in peči, vse prvovrstno blago! Točna postrežba! 406

Proda se lepa hiša

s hlevom, malim gospodarskim poslopjem in vrtom, stoječa ob državni cesti, blizu Ljubljane. Potrebni kapital 5000 K. Naslov pri upravnistvu „Domoljuba“ pod šte. 716. 716

Prva vrsta K 5 50. Druga vrsta K 6 50.

Nikala prevara! Ne zamenjavajte z enakimi ponudbami!

Med bralce tega lista razdelimo 30.000 parov prazničnih dolgovnih elegancij

čevljev na zadrgo iz najboljšega, trpežnega usnja, z dobo podkovanimi podplati, kakor kaže slika, za dober glas male nočite. Plača se samo delo, t. j. K 5-50 za prvo vrsto moških ali ženskih čevljev. Druga vrsta moških ali ženskih čevljev na zadrgo za nedelje in praznike z višjimi petami za K 6-50. Pošljemo vsakemu po želji. Zamenjava dovoljena, torej nikak tiznko. Po povzetju pošlje pri e. kr. trgov. sodišču protokolirana razpošiljalnica čevljev FRANG HUMANN, Dunaj II., Aloisgasse 3 82. Krščanska svetovna tvrdka. Vaše priporočilo nam prinese korist. Tisoči priznanih pism.

Pšenico in vse druge deželne pridelke kupuje po najvišji ceni Jak. Paučič, Novomesto.

Krojaškega pomočnika, dobro izurjenega v prikrojevanju sprejme takoj za trajno delo Josip Munih, krojač, Podbrdo ob Bači. 912

Jajca za valenje krasnih velikih Plymouth-kokoši, pridnih jajčaric po 4 K tucat in prava Pekingera račna jajca po 5 K tucat prodaja Ludovik Ševar na Rakeku. 941

Izjava. Preklicujem očitanje goljufije izrečeno proti Antonu Perne, Povlje št. 5, ter obžalujem, da sem ga žalil. 979 Andrej Perčič, Povlje št. 9.

Mizarski pomočnik in en vajenec se sprejmeta pri Ivanu Svete, mizarju v Tomišlju št. 9 pri Ljubljani. 972

RAZGLAS.

Zidana, enonadstropna hiša na Kokrici katera vas je oddaljena od mesta Kranj 10 min. z gospodarskimi poslopji, t. j. hlevom za štiri živine, šupo, podom, drvarnico in svinjakom se takoj prav ceno proda.

Plačati je takoj le približno 1400 K do 2000 K, ostanek ostane lahko vknjžen. To poslopje je zelo prilično za črevljarja, ker v tej vasi še ni takega obrtnika. Pogojl so razvidni v pisarni za urejevanje splošnih gospodarskih zadev J. ROZMAN, KRANJ. 890